

Ders : 201**Konu : HZ. MUSA (AS) – 1**

MISIR'DA İSRAİLOĞULLARI

Yûsuf (a.s.)'ın Mısır'a yerleşmesiyle İsrâiloğulları orada çoğaldı ve uzun bir süre bolluk ve refah içinde Hz. Yâkub ve Hz. Yûsuf'un şeriatı üzere yaşadılar.¹ Hz. İshâk (a.s.)'ın oğlu Hz. Yâkub (a.s.)'ın lâkabı "İsrâîl" idi. Hz. Yâkub'un oniki oğlu vardı. Bu oniki kişinin soyundan gelenlere "Ben-i İsrâîl", yani İsrailoğulları denilir.

İsrailoğulları Yûsuf (a.s.) zamanında Mısır'a gelip yerleşmişler, geniş arazilere sahip olmuşlar, zengin olmuşlardı. Refah içinde yaşıyor, gündün güne güçleniyorlardı. İsrailoğulları'nın bu durumu, Mısır'ın yerli halkı olan Kıptîleri ve firavunları rahatsız ediyordu. Firavunlar iktidarı ele geçirince; önce İsrailoğulları'nın elindeki arazilere el koydular, servetlerini gasbettiler. İsrailoğullarını sindirmek için korkunç işkencelere başladılar.

Kıptîler, yıldızlara ve putlara tapıyorlardı. Bu soydan gelen firavunlar zamanla İsrailoğullarını hor görmeye ve esir olarak kullanmaya başladılar. Bu firavunlardan biri de Hz. Mûsâ (a.s.) zamanında yaşamış olan Firavun'du.

Firavun, Mısır hükümdarlarının genel adıydı. Ancak Kur'ân-ı Kerîm'de bahsedilen Firavun, M.Ö. 1200 yıllarında Hz. Mûsâ zamanında yaşamış olan II. Amonafis veya II. Ramses'tir. II. Ramses Kıptîlerdendi.²

Bu meşhur zâlim kan dökmekten, zulmetmekten zevk alıyordu. Bütün halk onun kölesi durumundaydı. İsrailoğulları ise insan olarak bile kabul edilmiyordu.

Firavun, kendisinin en büyük ilâh olduğunu iddia ediyordu. Halk, putlara, Ay'a, yıldızlara, Güneş'e tapabilirdi, ama herkes en büyük ilâh olarak Firavun'u kabul etmek zorundaydı.

Bu zulümden kurtulmak isteyen İsrailoğulları, dedelerinin yurdu olan Ken'an'a (Filistin'e) gitmek istediler. Fakat firavunlar onları en ağır işlerde çalıştırdıkları için buna engel oldular.

Mısır halkında ve firavunlarda "Tenasüh" inancı³ da vardı. Bu sebeple Firavunlar, kendilerine mezar olarak piramitleri yaptırıyorlardı.⁴ Bu piramitleri, kölelere baskı yaparak, zulmederek, inşa ediyorlardı. Bu piramitler yapılırken yüzlerce köle taşların kayması sonucunda hayatını kaybediyordu. Firavunlar, öldükten sonra da cenazelerini mumyalatıyorlardı.

¹ Kısas-ı Enbiyâ ve Tevârih-i Hulefâ, Ahmet Cevdet Paşa, C.1, sh.19

² Meşhur Zâlimler, Burhan Bozgeyik, sh.91

³ Ruhların beden değiştirerek tekrar dünyaya geldiğine inanmak.

⁴ Peygamberler Tarihi, Mehmet Dikmen, sh.353-354

SARAY HAYATI

Firavun, zulüm ve zorbalığına devam ederken bir gün gördüğü bir rüya ile sarsıldı. Rüyasında Kudüs tarafından gelen bir ateşin, Kıptîleri tamamen yakıp kül ettiğini, ancak İsrailoğullarına dokunmadığını görmüştü.

Rüyasını kâhinlerine anlatınca, onlar rüyayı şöyle yorumladılar:

"İsrailoğullarından bir erkek çocuk dünyaya gelecek, senin saltanatını yıkacak ve helâk olmana sebep olacak."

Firavun bu sözler üzerine derhal harekete geçti. İsrailoğullarından yeni doğan, bütün erkek çocuklarını öldürtmeye karar verdi. Hemen uygulamaya başladı.

Firavun bu zulmüne devam ederken İsrailoğullarından İmran adında bir kişinin erkek bir çocuğu dünyaya geldi. Bu çocuk, Hz. Mûsâ (a.s.) idi. Mûsâ (a.s.)'ın dünyaya geldiği dönemde, İsrailoğullarının evleri basılıyor ve erkek çocukları öldürülüyordu. Cenab-ı Hak, bu çocuğu muhafaza etmişti. Mûsâ çok sevimliydi. Annesi hergün büyük bir şefkatle onu bağrına basıyor, ancak günün her dakikasını büyük bir endişe içerisinde geçiriyordu. Çocuğunun Firavun tarafından öldürülmesinden endişe ediyordu. Allah, Hz. Mûsâ'nın annesine korkmamasını ve üzülmemesini ilham etti.

Hz. Mûsâ'nın annesi üç aylık yavrusunu iyice emzirdikten sonra sağlam bir sandığın içine koyarak Nil nehrine bıraktı. Kızı (Hz. Mûsâ'nın ablası) Meryem'e de sandığı takip etmesini söyledi. Bu olay Kur'anda şöyle anlatılır:

"Mûsâ'nın annesine: Onu emzir, başına bir şey gelmesinden korktuğun zaman onu denize (Nil'e) bırak, korkma, üzülme. Çünkü biz onu sana döndüreceğiz ve onu peygamberlerden kılacağız, diye ilham ettik."⁵

Nehrin akıntısı sandığı Firavun'un sarayının önüne getirmişti. O sırada Firavun'un hanımı olan Asiye, sarayın bahçesinde dolaşıyordu. Sudaki sandığı gördü ve adamlarına sandığı kendisine getirmelerini emretti. Sandığı sudan çıkarıp kendisine getirdiler. Sandığı açtığı anda içinde çok sevimli bir çocuk olduğunu gördü. Görür görmez de bebeğe derin bir sevgi duydu. Çocuğu saraya götürdü.

Hz. Mûsâ'nın annesi, sandığı Nil nehrine bıraktıktan sonra kızı (Hz. Mûsâ'nın ablası) Meryem'e de sandığı takip etmesini söylemişti. Hz. Mûsâ'nın ablası, sandığı takip ederek nereye gittiğini öğrendi. Annesine sandığın Firavunun sarayına götürüldüğünü haber verdi. Annesi bu haber üzerine daha da endişelenmeye başladı. Ancak Allahu Teâlâ yeni bir ilhamla onun bu korkusunu giderdi.

Hz. Mûsâ'nın ablası, sarayda hizmetçilik yapıyordu. Bu sebeple saraya rahatlıkla girip çıkabiliyordu.

Firavun'un eşi Âsiye, Hz. Mûsâ'yı evlat edindi. Hz. Mûsâ'nın sarayda büyümesine Firavun'u razı etti. Lâkin bebek kimsenin sütünü emmedi. Sonunda sarayda çalışan ablasının teklifi üzerine annesini süt anne tayin ettiler. Bu süt annenin, Hz. Mûsâ'nın gerçek annesi olduğunu hiç kimse bilmiyordu.

⁵ Kasas sûresi, 7. ayet

Hız. Mûsâ, Firavun'un sarayında, fakat ana kucağında ve Âsiye'nin şefkati ile büyüyordu. Günler geçiyor, Mûsâ (a.s.) öz annesinden süt emiyor, büyüyüp geliyordu.

Hız. Mûsâ, Firavunun sarayında büyük bir ihtimamla yetişiyordu. 18-20 yaşlarına gelince Allah O'na ilim ve hikmet verdi. Kur'an'da:

وَلَمَّا بَلَغَ أَشُدَّهُ وَاسْتَوَىٰ آتَيْنَاهُ حُكْمًا وَعِلْمًا وَكَذَٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ *

"Mûsâ olgunluk çağına ulaşır gelişimini tamamlayınca biz ona ilim ve hikmet verdik. Biz iyilik edenleri böyle mükâfatlandırırız."⁶ buyurulmaktadır.

ÖLÜME SEBEBİYET

Hız. Mûsâ bir gün dolaşırken sokakta kavga eden iki adam gördü. Kavga edenlerden biri Mısırlı, diğeri ise İsrâillî idi. Kendi tarafından olan düşmanına karşı ondan yardım istedi. Mûsâ (a.s.) da adama bir yumruk vurup ölümüne neden oldu. Hız. Mûsâ istemeyerek de olsa bir insanın ölümüne sebep olduğu için çok üzüldü ve içtenlikle tevbe etti. Allah da onun tevbesini kabul etti.

Mısırlının ölüm haberi etrafa yayılınca, sarayın ileri gelenleri Hız. Mûsâ'nın ceza olarak öldürülmesi gerektiğini görüşüyorlardı. Bu haberi alan Hız. Mûsâ korku içinde Mısır'ı terketti ve Medyen'e gitti. Orada Şuayb Peygamberin kızı Safura ile evlendi ve Hız. Şuayb'a hizmetkârlık ve çobanlık etti. İleride bir çok mûcize göstereceği asâsını Hız. Şuayb'dan aldı ve koyunları bununla güttü.⁷

PEYGAMBERLİK GÖREVİ

Hız. Mûsâ, yıllar sonra kayınpederi Hız. Şuayb'dan izin alarak ailesi ile Mısır yoluna koyuldu. O yıl hava soğuk olduğundan ve Safura bir bebek dünyaya getirdiğinden ateşe ihtiyaçları vardı. Hız. Mûsâ Tûr tarafında bir ateş gördü. Oraya vardığında Allah'ın hitabına mazhar oldu. Allah, İsrâiloğullarını Firavun'un zulmünden kurtarmak için Mûsâ (a.s.)'a peygamberlik verdi. Allah, Hız. Mûsâ'ya peygamberlik görevi ile beraber iki mûcize verdi. Bunlar, Âsâ (Baston) ve Yed-i Beyzâ (Beyaz El)'dir.

Hız. Mûsâ'ya, arada bir vasıta olmadan Allah ile doğrudan doğruya konuştuğu için kendisine "Kelimullah" denir. Hız. Mûsâ, "Ulu'l-Azm" peygamberlerdendir.

Allah, Hız. Mûsâ ile kendisinden bir yaş büyük olan Hız. Hârûn'a da peygamberlik verdi.

Allah, iki kardeş peygambere Firavun'u nasıl hakka davet edeceklerini bildirdi:

إِذْهَبَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَىٰ * فَقُولَا لَهُ قَوْلًا لَّيِّنًا لَّعَلَّهُ يَتَذَكَّرُ أَوْ يَخْشَىٰ *

"Firavuna gidin. Çünkü o, iyice azdı. Ona yumuşak söz söyleyin. Belki o, aklını başına alır veya korkar."⁸

⁶ Kasas sûresi, 14. ayet

⁷ Peygamberler Tarihi, M. Asım Köksal, C.2, sh.19

⁸ Tâhâ sûresi, 43-48. ayetler

FİRAVUNLA MÜCADELE

Hız. Mûsâ (a.s.) ile Hız. Hârûn (a.s.) Allah'ın emrini yerine getirerek Firavun'un karşısına çıkıp onu Hak dine dâvet ettiler. Firavun, o zamana kadar duymadığı sözleri cesaretle söyleyen Allah'ın peygamberlerini hayretle dinledi.

"...Firavun: Âlemlerin Rabbi de nedir?, dedi. Mûsâ: O, göklerin ve yerin ve her ikisi arasında bulunan her şeyin Rabbidir. Eğer gerçekten inanırsanız bu böyledir. Firavun, etrafındakilere (alaycı bir ifade ile) "dinlemez misiniz?" dedi. Mûsâ: O, sizin de Rabbiniz, geçmiş atalarınızın da Rabbidir, dedi."⁹ Ancak Firavun, küfür ve inadını devam ettirerek, şöyle cevap verdi:

"Peygamberlik iddiasında bulunan bu adam delinin biridir..."¹⁰ Hız. Mûsâ:

"O, doğunun da batının da ve ikisi arasındaki her şeyin de Rabbidir. Eğer düşünüyorsanız bu böyledir, dedi."¹¹

Firavun, Hız. Mûsâ (a.s.) ve Hız. Hârûn (a.s.)'ın ikna edici dâveti karşısında çok öfkelenip, onlara cevap veremeyince onları tehdit etti.

Alınacak Dersler:

1. Allah, ilahlık iddiasında bulunan Firavun'un saltanatına son verecek olan Mûsâ (a.s.)'ı Firavun'un kucağında büyüt müştür. Allah'ın her şeye gücü yeter.
2. İnsanlar ile iletişim kurarken, hikmete dayalı yumuşak söz söylemek ve yapıcı bir uslubu takip etmek gerekir.

Tavsiyeler:

1. Tâhâ suresi 43-48. Ayetlerin tefsirini okuyalım.
2. Firavun nasıl bir sistem kurmuştu? Bu sistemi nasıl yürütüyordu? Araştıralım ve günümüzle mukayese edelim.

⁹ Şuara sûresi, 16-26. ayetler

¹⁰ Şuara sûresi, 27. ayet

¹¹ Şuara sûresi, 28. ayet